

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ І РОЗВИТОК: ПОГЛЯД У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ

Видання присвячене дослідженню гендерної проблематики в Україні. Сьогодні антидискримінаційна політика є одним із найактуальніших компонентів політик європейських країн, про що свідчать відповідні положення документів міжнародних організацій та аналітичні роботи провідних зарубіжних і вітчизняних експертів. Питання гендерної рівності на всіх ступенях — від участі жінок у політичному процесі держави до належної оплати праці для представників обох статей — є ключовим для суспільства. Матеріали, вміщені в цьому виданні, характеризують поточну ситуацію в Україні, аналізують кращий європейський досвід виконання міжнародних норм і стандартів. У виданні міститься доповідь, що складається з шести розділів, стислий словник головних гендерних термінів, а також статті вітчизняних експертів.

Це видання буде корисним для експертів, соціологів, журналістів і всіх, хто цікавиться питаннями досягнення гендерної рівності в Україні.

ISBN 978-966-7272-86-9

Центр Разумкова. — Київ: ЗАПОВІТ, 2016. — 244 с.

Е. ЛІБАНОВА, О. ЦИМБАЛ, О. ЯРОШ, Л. ЛІСОГОР

ПЕРЕХІД НА РИНОК ПРАЦІ МОЛОДІ УКРАЇНИ: РЕЗУЛЬТАТИ МІЖНАРОДНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ SCHOOL-TO-WORK TRANSITION SURVEYS В УКРАЇНІ У 2013 ТА 2015 РОКАХ

Аналітична доповідь

Обстеження «Перехід молоді від навчання до стабільної роботи» у 2015 р. в Україні стало можливим завдяки спільному фінансуванню з боку Work4Youth Міжнародної організації праці та The Master Card Foundation. Обстеження в Україні проведено Українським центром соціальних реформ (UCSR), Інститутом демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи Національної академії наук України, а також Центром соціального моніторингу. До складу виконавців на чолі з Еллою Лібановою увійшли Олександр Цимбал, Ольга Балакірева, Тетяна Бондарь, Олег Ярош, Ганна Терещенко, Лариса Лісогор та Ірина Марченко. Координатор Групи Work4Youth МОП — Сара Елдер.

Результатом роботи стала доповідь, у якій представлено основні результати другого раунду дослідження «Перехід від навчання до ринку праці (SWTS)». Розділ 2 характеризує ситуацію на ринку праці в Україні у 2012–2014 рр. і описує вплив загальних

змін, які відбулись в Україні 2014 р., на умови розвитку українського ринку праці з акцентом на молодіжному контингенті. Розділ 3 розкриває основні риси методології SWTS. У розділах 4–6 викладено основні результати дослідження, зокрема відомості про загальні характеристики обстеженої молоді та відповідних домогосподарств, характеристики зайнятості молодих чоловіків та жінок, безробітної молоді та економічно неактивної молоді, а також її шлях на ринок праці. У завершальному розділі 7 наведено результати аналізу чинної національної політики молодіжної зайнятості та провідних структур її регулювання, а також сформульовано основні рекомендації з питань політики зайнятості молоді в умовах економічної кризи і національних реформ, орієнтованих на реалізацію Угоди про асоціацію з Європейським Союзом.

Міжнародне бюро праці. – Женева, 2016. – 123 с.

С.Ю. АКСЬОНОВА

ПІДЛІТКОВЕ МАТЕРИНСТВО: ДЕМОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ

Монографія

Монографія висвітлює проблеми підліткової народжуваності та материнства у демографічному контексті. У роботі використано результати різноманітних вибіркового соціально-демографічних обстежень, проаналізовано ієрархію цінностей і фактори формування особистості підлітка, умови виховання, роль сім'ї та сімейного середовища, підкреслено соціальне конструювання феномену підліткового віку. Проаналізовано також динаміку і структуру народжуваності у неповнолітніх на тлі загальних тенденцій змін вікової моделі народжуваності в Україні; розглянуто сексуальну поведінку підлітків, сформованість дитородних орієнтацій у підлітковому віці та їх головні характеристики. Значну увагу приділено аналізу факторів, що визначають готовність до материнства, ризиків, пов'язаних із вагітністю та материнством у підлітковому віці, підкреслено, що головним ризиком ранньої вагітності та материнства є особистісна і соціальна незрілість дівчат, труднощі із продовженням навчання, і тому лише за сімейної та соціальної підтримки народження дитини у підлітковому віці зумовлює прискорення дорослішання юної матері, стає поштовхом для виникнення генеративності й може сприяти накопиченню усіх складових сімейного капіталу.

Видання призначене для демографів, соціологів, психологів, фахівців з державного управління, викладачів, аспірантів, усіх небайдужих до демографічної проблематики читачів.

ISBN 978-966-02-7959-9

Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України. – Київ, 2016. – 184 с.

YOUNG AND FEMALE – A DOUBLE STRIKE? GENDER ANALYSIS OF SCHOOL-TO-WORK TRANSITION SURVEYS IN 32 DEVELOPING ECONOMIES

Analytical report

S. ELDER, S. KRING

This report explores the experiences and constraints faced by young women and men in the world of work. Based on the school-to-work transitions surveys (SWTS) of 32 developing countries run between 2012 and 2015, the report concludes that being young and female

serve as a double strike for those seeking to find productive employment. Youth is a crucial time of life when young people start realizing their aspirations, assuming their economic independence and finding their place in society. The global jobs crisis has exacerbated the vulnerability of young people in terms of: higher unemployment; lower quality jobs for those who find work; greater labour market inequalities among different groups of young people; longer and more insecure school-to-work transitions, and increased detachment from the labour market.

The ILO supports governments and social partners in designing and implementing integrated employment policy responses. As part of this work, the ILO seeks to enhance the capacity of national and local level institutions to undertake evidence-based analysis that feeds social dialogue and the policy-making process. To assist member States in building a knowledge base on youth employment, the ILO has designed the «school-to-work transition survey» (SWTS). The current report, which explores the differing experiences and constraints faced by young women and men in the world of work, is a product of a partnership between the ILO and The MasterCard Foundation. This report presents a gender analysis of the available datasets and highlights the persistent disadvantages that young women continue to face in the labour market. It should serve as an important contribution to the dialogue on how policy responses and program adjustments can better address gender discrepancies in labour utilization and more effectively ensure that young women are set on a path towards self-empowerment through their labour market transitions.

International Labour Office. – Geneva: ILO, 2016. – 98 p.

ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ: ВІД ПОДОЛАННЯ ПЕРЕШКОД ДО СТРАТЕГІЇ УСПІХУ

Монографія

ЗА РЕД. О.Ф. НОВІКОВОЇ

У монографії здійснено аналіз проблем соціально-економічного розвитку Донбасу, причин і наслідків воєнного конфлікту, масштабів вимушеного переселення мешканців Донецької та Луганської областей; визначено довгострокові завдання щодо вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Розроблено теоретичні підходи до формування концепції відновлення та розбудови миру на сході України. Надано оцінку правових засад формування умов і можливостей захисту прав ВПО. Систематизовано міжнародний досвід вирішення їхніх проблем. Розроблено підходи до оцінки можливостей використання потенціалу ВПО як ресурсу розвитку територіальних громад. Визначено інноваційні механізми формування та залучення наукових, економічних і соціальних ресурсів до розв'язання проблем, які виникли внаслідок збройного протистояння на сході України. Проаналізовано потреби у відновленні соціальної інфраструктури на постконфліктних територіях. Визначено механізми розв'язання житлових проблем ВПО. Описано останні видання з проблематики успішних переселенців та окремі історії про них.

Для керівників і фахівців державних та регіональних органів управління, місцевого самоврядування, міжнародних фондів, українських та міжнародних громадських організацій, науковців, викладачів, аспірантів, студентів, усіх зацікавлених у вирішенні проблем ВПО та сходу України.

ISBN 978-966-02-8076-2

НАН України, Інститут економіки промисловості. – Київ, 2016. – 448 с.

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: УКРАЇНА

Національна доповідь

Національна доповідь «Цілі Сталого Розвитку: Україна» надає бачення орієнтирів досягнення Україною Цілей Сталого Розвитку (ЦСР), які були затверджені на Саміті ООН зі сталого розвитку у 2015 р. З урахуванням принципу «нікого не залишити осторонь» та з використанням широкого кола інформаційних, статистичних та аналітичних матеріалів розроблено національну систему ЦСР (86 завдань національного розвитку та 172 показники для їх моніторингу), що забезпечить міцну основу для подальшого планування розвитку України та моніторингу стану досягнення ЦСР. Доповідь було підготовлено Міністерством економічного розвитку і торгівлі України координатор Наталія Горшкова та схвалено Міжвідомчою робочою групою для організації процесу імплементації Цілей Сталого Розвитку для України під головуванням Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України Степана Кубіва та Координатора системи ООН в Україні, Координатора з гуманітарних питань в Україні та Постійного Представника Програми розвитку ООН в Україні Ніла Вокера. До складу групи увійшли 17 представників міністерств та відомств на рівні заступників міністрів. Науковий супровід здійснено академіком-секретарем Відділення економіки НАН України Еллою Лібановою.

Публікація є корисною для урядовців, працівників міністерств і відомств, керівників та фахівців центральних і місцевих органів виконавчої влади, спеціалістів агентств ООН, представників дипломатичного корпусу та міжнародних організацій, науковців, діячів громадських організацій, усіх зацікавлених питаннями стратегічного планування сталого розвитку України на довгострокову перспективу.

У доповіді викладено результати адаптації 17 глобальних ЦСР з урахуванням специфіки національного розвитку. Бенчмаркінгові орієнтири для досягнення до 2030 р. встановлено на підставі розрахунково-прогнозної роботи з використанням сценарних підходів до визначення напрямів розвитку країни на довгострокову перспективу. Джерелом даних, наведених у доповіді, є Державна служба статистики України і відповідні міністерства і відомства.

Роботу виконано за підтримки усіх агентств ООН в Україні, зокрема, Програми розвитку ООН, і спільно з Інститутом демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи Національної академії наук України.

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – Київ, 2017. – 176 с.

ЗАРОБІТНА ПЛАТА В СВІТІ У 2016–2017 РР.: НЕРІВНІСТЬ В ОПЛАТУ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Доповідь МОП «Заробітна плата в світі» – п'ята за більш ніж десятирічний період доповідь, свій що є внеском у досягнення цілей підвищення заробітної плати та скорочення нерівності в оплаті праці, і представляє державним органам, соціальним партнерам, представникам наукових кіл та широкій громадськості порівняльні дані та інформацію про поточні тенденції в оплаті праці.

У попередній доповіді «Заробітна плата в світі» нерівність в оплаті праці та доходи було розглянуто з точки зору домогосподарств, предметом цієї є динаміка на рівні підприємств. Зокрема, викладено аналіз того, якою мірою сукупна нерівність в оплаті праці є наслідком такої нерівності, що існує як між підприємствами, так і всередині них самих. Аналіз спирається на останні досягнення економічної науки,

які стали можливими завдяки новим базам даних. Він дає змогу отримати докладне уявлення як про працівників, так і про ті підприємства, на яких вони працюють. За висновками доповіді, масштаби нерівності в оплаті праці між підприємствами, внесок кожного з них у сукупну нерівність, раніше недооцінено. Важлива проблема, піднята в доповіді, стосується значення соціального діалогу та колективних переговорів: найважливішого чинника, що сприяє всеохопному зростанню.

ISBN 978-92-2-430999-1, e, ISBN 978-92-2-431000-3

Група технічної підтримки з питань гідної праці та Бюро МОП для країн Східної Європи і Центральної Азії. – Москва, 2017. – 164 с.

MIGRATION AND THE UKRAINE CRISIS. A TWO-COUNTRY PERSPECTIVE

EDS. A. PIKULICKA-WILCZEWSKA, G. UEHLING

Since the Russian annexation of Crimea in 2014 and the beginning of the war in Donbas, Eastern Europe has been facing a migration crisis. Several million Ukrainians are internally displaced or have fled the country and now face an uncertain future. At the same time, Western-imposed sanctions and the creation of the Eurasian Economic Union have affected Russia's migration policies. These largely ignored processes have a potential to change the social landscape of the region for many years to come. The aim of this collection is to shed light on the forgotten migrant crisis at the European Union's doorstep and make sense of the various migration processes in and out of Ukraine and Russia.

ISBN 978-1-910814-27-7, e, ISBN 978-1-910814-28-4

E-International Relations. – England, 2017. – 220 p.

MIGRANT INTEGRATION. 2017 EDITION

Statistical Books

EDS A. PIKULICKA-WILCZEWSKA, G. UEHLING

Changing migratory patterns, which may occur suddenly and vary greatly in terms of size and composition, pose great challenges to host societies and policymakers, who need quality information on which to base their decisions. Information on the basic demographic characteristics of migrants is not sufficient to fulfil those needs. More specific socio-economic statistics on migrants and their descendants are of utmost relevance to reflect the complexity of these patterns and the nature of the migrant integration process. This publication provides an overview of the European Union (EU) statistics on the integration of migrants. Successful migrant integration into the society of host countries is the key to maximizing the opportunities of legal migration and making the most of the contributions that immigration can bring to EU development. Statistical measurement of the level of migrant integration is aimed at providing policymakers with reliable and comparable statistical information. This in turn facilitates reaching appropriate and targeted policy decisions. Based on available data, migrant integration in this publication is presented in terms of employment, education, social inclusion and active citizenship in the hosting country. This publication is made up of this introduction and two main chapters. The introduction provides information on the development of EU migrant integration policy, indicators to monitor migrant integration, key concepts, data sources and their limitations. In addition, it provides a brief insight into latest migratory patterns in the EU including migration flows and stocks of immigrant pop-

ulation. Chapter 1 provides an introduction to EU statistics on the integration of migrants. Chapter 2 is based on data collected by Eurostat from the 2014 Labour force survey ad-hoc module on the «Labour market situation of immigrants and their immediate descendants». The previous 2008 LFS Ad-hoc module on the «Labour market situation of immigrants» was also used to compare data over time.

ISBN 978-92-79-69313-7, e, ISBN 978-92-79-69314-4
European Union. Luxembourg, 2017. – 114 p.

UKRAINIAN MIGRATION TO THE EUROPEAN UNION LESSONS FROM MIGRATION STUDIES

EDS O. FEDYUK, M. KINDLER

Ukrainians form one of the largest groups of all third-country nationals living and working in the European Union (EU), yet in the contemporary research environment, their migration to the EU goes unnoticed, and Ukrainians are seen mainly as some of the «migrant groups» in studies concerning Central and Eastern European migrants. Why has this subject been studied so little? Or has it been studied, but without stirring wider public or political interest? This volume brings together a team of scholars from a range of disciplines to trace the dynamics of Ukrainian migration and its research over the last three decades and to provide a comprehensive overview of the available literature on Ukrainian migration to the EU.

ISBN 978-3-319-41774-5, e, ISBN 978-3-319-41776-9
Springer, 2016. – 232 p.

СВІТОВА ГІБРИДНА ВІЙНА: УКРАЇНСЬКИЙ ФРОНТ

Монографія

За ред. В.П. ГОРБУЛІНА

У колективній монографії, підготовленій фахівцями Національного інституту стратегічних досліджень, уперше у вітчизняній та світовій науці детально досліджено явище світової гібридної війни в перспективі російської агресії проти України. Сутність гібридної війни розглянуто у контексті системної кризи світової безпеки, а її феномен – як новітній вид глобального протистояння. Детально розглянуто причини та передумови російської агресії проти України, її стратегічні цілі, а також особливості ведення гібридної війни у різних вимірах: воєнному, політичному, економічному, соціальному, гуманітарному, інформаційному. Проаналізовано локальні успіхи нашої держави у протидії ворожим планам РФ за окремими напрямками. Зроблено загальний висновок про доведення Україною своєї спроможності як держави, що відстоює свій суверенітет у боротьбі з агресором. Розглянуті питання реформування міжнародних безпекових інститутів та пошуку балансу сил у новій гібридній реальності.

Розраховано на політиків, політичних аналітиків, державних службовців вищої ланки, науковців у сфері безпекознавства. Результати дослідження зацікавлять освітян, представників громадянського суспільства, а також національно свідомих громадян.

ISBN 978-966-554-273-5

Національний інститут стратегічних досліджень. – Київ, 2017. – 496 с.

АНАЛІТИЧНА ДОПОВІДЬ ДО ЩОРІЧНОГО ПОСЛАННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ «ПРО ВНУТРІШНЄ ТА ЗОВНІШНЄ СТАНОВИЩЕ УКРАЇНИ В 2017 РОЦІ»

Аналітична доповідь

За ред. В.П. ГОРБУЛІНА, О.С. ВЛАСЮКА, О.М. ЛЯШЕНКА

Внутрішнє і зовнішнє становище України в 2017 році визначено складною сукупністю факторів, що несуть у собі як загрози і ризики поглиблення кризових явищ, так і можливості для виходу на магістральний шлях національного розвитку. Нинішній рік є справді переломним і визначальним у контексті одразу кількох процесів. Це боротьба проти російської агресії та зусилля щодо зміцнення обороноздатності й відновлення територіальної цілісності держави; розгортання і початок діяльності антикорупційної інфраструктури; запровадження дієвих механізмів соціальної політики держави шляхом оптимізації системи пенсійного забезпечення, започаткування медичної та освітньої реформ; вихід економіки країни на рейки динамічного зростання, залучення інвестицій та інновацій у вітчизняне виробництво, відкриття доступу до нових ринків, підвищення рівня зайнятості та добробуту населення; зміцнення авторитету України на міжнародній арені, поглиблення партнерських зв'язків з країнами ЄС і НАТО, визначення чітких орієнтирів нашої європейської та євроатлантичної інтеграції; подолання внутрішньополітичної нестабільності; зміцнення національної ідентичності, консолідація всього суспільства навколо ідеї української незалежності та готовності будувати спільне майбутнє для себе і своїх нащадків на рідній землі.

Кожен з цих процесів зіставний з епохою в національній історії. Однак сьогодні Україна стоїть перед необхідністю забезпечити стрімку динаміку та гідний результат на усіх цих стратегічних напрямках одночасно. Це питання не десятиліть, а поточного політичного моменту, який повинен дати відповідь: куди рухається країна і коли її громадяни матимуть гідні умови життя.

ISBN 978-966-554-279-7

Національний інститут стратегічних досліджень. — Київ, 2017. — 928 с.

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: УКРАЇНА. НАЦІОНАЛЬНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

У національних консультаціях взяли участь близько 300 представників урядових установ, агентств Організації Об'єднаних Націй в Україні, Національної академії наук України, громадськості та експертного середовища.

Під час національних консультацій обговорено 17 ЦСР за такими групами: Стале економічне зростання та зайнятість; Справедливий соціальний розвиток; Ефективне, підзвітне та всеохопне управління і справедливості для всіх; Екологічна рівновага та розбудова стійкості. Підсумки національних консультацій стануть основою для розроблення національної доповіді «Цілі Сталого Розвитку: Україна».

Учасники працювали у робочих групах з метою адаптації глобальних завдань розвитку з урахуванням національної специфіки. У ході консультацій учасники заповнювали анкети, які містили запитання щодо релевантності цілей для країни та напрямів роботи для їх подальшої інтеграції у стратегічне планування. Аналіз результатів опитування (опрацьовано понад 130 анкет) відбиває експертну думку учасників консультацій.

Департамент економічної стратегії та макроекономічного прогнозування Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. — Київ, 2016. — 6 с.